

Mistanke om vitenskapelig uredelighet

Eksempel på en konkret sak ved UiA

Simone Heinz, forskningsdirektør UiA

Avdekket 17 sider plagiat i [redacted] avhandling

Stipendiatet ved UIA disputerte og fikk godkjent sin doktorgrad i faget religion, etikk og samfunn. Så oppdaget universitetet at flere sider i avhandlingen var rent plagiat.

KRISTIANSAND

Stipendiaten disputerte tidligere i år, og komiteen som skulle bedømme doktorgraden fant ingen mistanke. De godkjente doktorgraden.

Men like etterpå fikk universitetet brev om at noe var galt.

– Det var en person i fagmiljøet som så at det var det noen utstedelser som var tatt med i avhandlingen uten at kilder var oppgitt. Det var ikke mye i utgangspunktet, men nok til at vi satte i gang undersøkelser, sier Dag Gjerløw Aasland, viserektor for forskning ved Universitetet i Agder.

Ble gransket

Universitetet satte ned et eget granskningsutvalg etter at mistanken var vekket og etter at mannen selv hadde innrømmet at det var flere steder i avhandlingen der kilder ikke var oppgitt.

Ifølge rapporten fra granskningsutvalget, viste det seg at 17 sider i doktorgradsavhandlingen var rent plagiat. Det dreier seg i hovedsak om teoretisk innledning som nesten i sin helhet er plagiert.

Leder av granskningsutvalget, Sigmund Simonsen ved NTNU, overlater til universitetet å uttale seg i saken. Han viser til konklusjonene i rapporten.

Her konkluderer granskningsutvalget ensrettig med at det er uriktig og uaktsomt fra stipendiaten.

– Opprøret må karakteriseres som vitenskapsrettslig uret-

BLE TIPSET:

Ledelsen ved Universitetet i Agder ble tipset om at deler av doktorgradsavhandlingen i religion, etikk og samfunn var plagiat. Viserektor for forskning, Dag Gjerløw Aasland, var med på å sette ned et eget granskningsutvalg som avdekket at så å si hele teoretisk innledning i avhandlingen var plagiat.

FOTO: KRISTIN ELLEFSEN

lighet, står det i rapporten.

Ikke forsøtt

Godkjennelsen av oppgaven er nå trukket tilbake, og universitetet er informert om det som er den første plagiat-saken på dette nivået ved UIA.

Et over et godkjennelsen er trukket, kommer saken neppe til å få andre konsekvenser for mannen som er ansatt ved UIA i en stilling der det ikke er krav om doktorgrad.

– Dette er en sak der vedkommende har opptrådt uaktsomt, men vi har ikke grunnlag for å tro at vedkommende har prøvd å lure seg til en doktorgrad, sier Dag Gjerløw Aasland.

Ifølge Aasland har stipendiaten selv forklart at plagiatet begynte med at han tidlig i arbeidet med avhandlingen hentet inn relevant teori fra andre kilder.

– Da han så skulle ta fatt i arbeidet igjen, hadde han ikke oversikt over hva han hadde

funnet på selv og hva han hadde tatt fra andre steder, sier Aasland.

Det er i hovedsak teoretisk del som er kopiert fra andre kilder. Det er ikke mistanke om plagiat i de andre delene av oppgaven, slik som datamaterialet som er samlet inn og selve drøftingene.

Alvorlig

Siden plagiatet ble oppdaget så tidlig, kom det aldri så langt at doktorgradstudenent fikk sin godkjennelse av styret. Ledelsen omtaler likevel saken som en vekkelse.

– Dette er en alvorlig sak. Vi ser at det har forekommet sturv som ikke skulle ha vært der. Dette er en vekkelse om hvor viktig det er å oppgi kilder, så her har vi alle en mulighet til å lære, sier Dag Gjerløw Aasland.

Hverken veileder eller komiteen som godkjente avhandlingen, oppdaget plagiatet. Men Aasland mener de ikke kan lastes for det.

– Avhandlingen blir finlest, men når man leser litteratur fra flere fagområder, kan vi ikke være så bedømmelseskomite og veileder skal gjenkjenne det.

Mannen selv har innrømmet

at han har opptrådt uaktsomt. Han vil ikke kommentere saken.

Tekst: Kjetil Røise

kjetilr@uia.no 1068005

– Uredelighet som ikke skal forekomme

Ledelsen ved fakultetet der stipendiaten avla sin doktorgrad, ser alvorlig på jukset som nå er avslørt.

– Dette er en ubehagelig sak som alle andre plagiat-saker. Det vi må se på nå, er hva vi kan gjøre for å unngå dette i fremtiden, sier Ernst Håkon Jahr, dekan ved fakultet for pedagogikk og humaniora.

Han mener saken ikke har ødelagt etikkarbeid ved selvsjette doktorgradsprogrammet.

– Men saken viser hvor

viktig det er å ha fokus på referanser og kildearbeid. Det må man være svært bevisst på i dag, sier Jahr.

– Hvor graverende er det som har skjedd?

– I rapporten står det at de ikke kan se at det er gjort bevisst, så dette dreier seg om sturv. Det er altså ikke snakk om fabrikkering av data, men det dreier seg om uredelighet som ikke skal forekomme, sier Jahr.

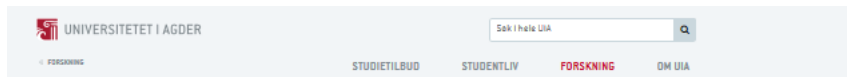
KJETIL RØISE

Hendelsesforløpet

Mai: E-post med innmeldt mistanke om plagiat ble sendt til instituttleder etter disputas

Hendelsesforløpet

Mai: E-post med innmeldt mistanke om plagiat ble sendt til instituttleder etter disputas

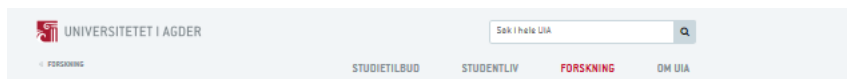
Retningslinjer for behandling av saker vedrørende mistanke om vitenskapelig uredelighet ved Universitetet i Agder

Vedtatt av Styret for Høgskolen i Agder i møte 11. og 12. mai 2007 (S-sak 65/07).
Retningslinjene er språkmessig justert etter universitetsetableringen 1. september 2007.

1. Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning, jf. Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning § 5, 2. ledd.
2. Universitetets behandling av påstander om vitenskapelig uredelighet skal ha som formål å klarlegge fakta i saken, samtidig som både hensynet til den/ de mistanken retter seg mot og hensynet til den/ de som melder saken, skal ivaretas. Saksbehandlingen skal følge forvaltningslovens bestemmelser så langt de passer. Den interne sakbehandlingen skal bl.a. avklare om universitetet skal oversende saken til Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning, jf. Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning § 5, 1. ledd. Av hensyn til alle involverte bør slike saker behandles så raskt som mulig.
3. Enhver begrunnet mistanke om vitenskapelig uredelighet mot en ansatt ved Universitetet i Agder eller student ved et av universitetets doktorgradsprogram skal meldes til rektor med kopi til forskningsdirektøren og dekan ved aktuelt fakultet. Meldingen skal angi navn på den/ de forskere mistanken retter seg mot, og grunnlaget for mistanken. Så langt det er mulig skal grunnlaget for mistanken dokumenteres. Alternativt kan begrunnet mistanke meldes direkte til Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning.
4. Er mistanken åpenbart grunnløs skal saken avvises fra videre behandling på universitetet. Gir foreliggende dokumentasjon grunnlag for videre gransking skal dette iverksettes. Rektor, viserektor for forskning formidling og nyskaping og forskningsdirektøren avgjør i fellesskap om det skal iverksettes intern gransking av saken eller om saken skal avvises. Dersom rektor, viserektor eller forskningsdirektør er inhabil, utpeker universitetsdirektøren en eller flere personer som erstatter den eller de som er inhabile i saken. Før avgjørelsen vedrørende intern gransking tas, skal det gjennomføres samtaler både med den/ de som melder mistanke og den/ de mistanken er rettet mot. Begge parter skal kunne to med seg fullmektig til samtalen. Det skal føres referat fra samtalen. Avgjørelsen om hvorvidt saken skal avvises eller granskes videre meddeles begge parter med en kort begrunnelse.
5. Den/ de forskere mistanken retter seg mot skal umiddelbart informeres om mistanken, og gis innsyn i sakens dokumenter. Dette gjelder også i de tilfeller der det ikke iverksettes intern gransking p.g.a. at mistanken anses åpenbart grunnløs. Det vurderes i hvert tilfelle om, og evt. på hvilket tidspunkt, den eller de innklagede skal informeres om hvem som har meldt saken. I denne vurderingen skal det særlig legges vekt på om det å vite hvem som har meldt saken kan ha betydning for den/ de innklagedes muligheter for å imetage anklagene om vitenskapelig uredelighet.
6. Når det iverksettes videre gransking skal forskningsdirektøren påse at saken blir så godt opplyst at universitetet har tilstrekkelig grunnlag for å fatte sin avgjørelse. Om nødvendig innkalles den som har meldt mistanke og/eller den mistanken er rettet mot, til nye samtaler. Det skal føres referat fra samtalen. Den som er mistenkt for vitenskapelig uredelighet skal i tillegg gis anledning til å uttale seg skriftlig om alle påstander som er fremsatt. Ved behov skal det nedsettes en komité bestående av minst 2 personer med kompetanse på forskerens fagområde. Komitéen skal gi en vurdering av hvorvidt saken er så alvorlig at den bør oversendes til Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning.
7. I saker der det er iverksatt intern gransking, avgjør rektor, viserektor for forskning

Hendelsesforløpet

Mai: E-post med innmeldt mistanke om plagiat ble sendt til instituttleder etter disputas

Retningslinjer for behandling av saker vedrørende mistanke om vitenskapelig uredelighet ved Universitetet i Agder

Vedtatt av Styret for Høgskolen i Agder i møte 11. og 12. mai 2007 (S-sak 65/07).
Retningslinjene er språkmeslig justert etter universitetsetableringen 1. september 2007.

1. Med vitenskapelig uredelighet menes forfalsking, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning, jf. Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning § 5, 2. ledd.
2. Universitetets behandling av påstander om vitenskapelig uredelighet skal ha som formål å klarlegge fakta i saken, samtidig som både hensynet til den/ de mistanken retter seg mot og hensynet til den/ de som melder saken, skal ivaretas. Saksbehandlingen skal følge forvaltningslovens bestemmelser så langt de passer. Den interne sakbehandlingen skal bl.a. avklare om universitetet skal oversende saken til Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning, jf. Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning § 5, 1. ledd. Av hensyn til alle involverte bør slike saker behandles så raskt som mulig.
3. Enhver begrunnet mistanke om vitenskapelig uredelighet mot en ansatt ved Universitetet i Agder eller student ved et av universitetets doktorgradsprogram skal meldes til rektor med kopi til forskningsdirektøren og dekan ved aktuelt fakultet. Meldingen skal angi navn på den/ de forskere mistanken retter seg mot, og grunnlaget for mistanken. Så langt det er mulig skal grunnlaget for mistanken dokumenteres. Alternativt kan begrunnet mistanke meldes direkte til Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning.
4. Er mistanken åpenbart grunnløs skal saken avvises fra videre behandling på universitetet. Gir foreliggende dokumentasjon grunnlag for videre gransking skal dette iværsettes. Rektor, viserektor for forskning formidling og nyskaping og forskningsdirektøren avgjør i fellesskap om det skal iværsettes intern gransking av saken eller om saken skal avvises. Dersom rektor, viserektor eller forskningsdirektør er inhabil, utpeker universitetsdirektøren en eller flere personer som erstatter den eller de som er inhabile i saken. Før avgjørelsen vedrørende intern gransking tas, skal det gjennomføres samtaler både med den/ de som melder mistanke og den/ de mistanken er rettet mot. Begge parter skal kunne to med seg fullmektig til samtalen. Det skal føres referat fra samtalen. Avgjørelsen om hvorvidt saken skal avvises eller granskes videre meddeles begge parter med en kort begrunnelse.
5. Den/ de forskere mistanken retter seg mot skal umiddelbart informeres om mistanken, og gis innsyn i sakens dokumenter. Dette gjelder også i de tilfeller der det ikke iværsettes intern gransking p.g.a. at mistanken anses åpenbart grunnløs. Det vurderes i hvert tilfelle om, og evt. på hvilket tidspunkt, den eller de innklagede skal informeres om hvem som har meldt saken. I denne vurderingen skal det særlig legges vekt på om det å vite hvem som har meldt saken kan ha betydning for den/ de innklagedes muligheter for å imetgå anklagene om vitenskapelig uredelighet.
6. Når det iværsettes videre gransking skal forskningsdirektøren påse at saken blir så godt opplyst at universitetet har tilstrekkelig grunnlag for å fatte sin avgjørelse. Om nødvendig innkalles den som har meldt mistanke og/eller den mistanken er rettet mot, til nye samtaler. Det skal føres referat fra samtalen. Den som er mistenkt for vitenskapelig uredelighet skal i tillegg gis anledning til å uttale seg skriftlig om alle påstander som er fremsatt. Ved behov skal det nedsettes en komité bestående av minst 2 personer med kompetanse på forskerens fagområde. Komitéen skal gi en vurdering av hvorvidt saken er så alvorlig at den bør oversendes til Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning.
7. I saker der det er iværksatt intern gransking, avgjør rektor, viserektor for forskning

Universitetets behandling av påstander om vitenskapelig uredelighet skal ha som formål å klarlegge fakta i saken, samtidig som både hensynet til den/ de mistanken retter seg mot og hensynet til den/ de som melder saken, skal ivaretas.

Hendelsesforløpet

Møte med den mistenkte og den som har meldt inn mistanken

Avgjørelse om intern gransking

Er mistanken åpenbart grunnløs skal saken avvises fra videre behandling [...]. Gir foreliggende dokumentasjon grunnlag for videre gransking skal dette iverksettes.

Framgangsmåte videre:

- Ephorus - analyse
- Nedsetter en komite med to personer på fagfeltet og en jurist som leder

Ved behov skal det nedsettes en komité bestående av minst 2 personer med kompetanse på forskerens fagområde.

- Kontakt med Nasjonal Granskingsutvalg

Hendelsesforløpet

Juni: Ekstern utvalg ble nedsatt

Mandat for utvalget:

- Granske de innmeldte deler - er dette plagiat?
- Er det er andre deler i avhandlingen med manglende kildehenvisning?
- Vurdere alvorlighetsgraden – foreligger det vitenskapelig uredelighet (Forskningsetikkloven §5)?
- Hvilken betydning har saken for helhet i avhandlingen?

Hendelsesforløpet

Oktober: Utvalget leverer sin rapport

Utvalgets konklusjon:

- 17 sider med tilnærmet ren avskrift i teoridelen
- Omfanget i seg selv er tilstrekkelig til å fastslå at man står overfor plagiat
- Innklagede har utvilsomt opptrådt grovt uaktsomt = **vitenskapelig uredelighet**

Med vitenskapelig uredelighet menes forfalsking, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning, jf. §5 i forskningsetikkloven

- ... nærmest utenkelig at avhandlingen ville blitt godkjent...

Hendelsesforløpet

Oktober: Innklagede fikk mulighet å kommentere rapporten.

Oktober: Vedtak på rektorfullmakt:

- Rektor er enig i rapportens konklusjon
- Avhandling skal ikke gå videre til kreering i styret
- Fakultetet bes å revurdere vedtak om godkjenning av avhandling og doktorgradsprøve

November: Fakultetet omgjør tidligere vedtak

Hendelsesforløpet

Desember: Oversendelse til Nasjonal Granskingsutvalg

Januar: Nasjonal Granskingsutvalg tar saken til etterretning

Hvilke faktorer var viktig for en god saksbehandling?

- Retningslinjer for behandling av saker vedrørende mistanke om vitenskapelig uredelighet
- Konstruktiv deltakelse av varsleren og av den mistenkte
- Menneskelig fokus og ivaretagelse av de involverte, både internt i organisasjonen og fra den nedsatte komiteen
- God hjelp fra Nasjonalt Granskingsutvalg og andre institusjoner i sektoren
- Offentligheten ble informert etterpå og ikke underveis

Hva kan vi lære av saken?

- Forebygging!
- Viktig også for den mistenkte at saken undersøkes – farlig at en mistanke hefter ved
- Ephorus ikke nødvendigvis beste verktøy for plagiatsjekk

DN
Dagens Næringsliv

Økokrim trekker Transocean-saken

Beklager

Økokrim-sjef **Trond Eirik Sche** beklager belastningene som er påført de anklagede. **Side 12-13**

Torsdag 14. januar 2016

UKE 2 NR. 11 - Årg. 127
Løssalg kr. 40
226.000 lesere hver dag

**Trått for tur-
renn**

Ut av sporet. Små og store turrenner har færre påmeldte enn på mange år. **Side 22-23**

Aktiv

Ekspert gir råd. **Side 26-27**

Riktig og viktig oppvarming

PST

Toppforsker drar inn millioner til norsk universitet

fikk ham kastet ut

Nyheter

Drar inn millioner - har PST på nakken

En utvist iransk professor har satt uoffisiell norgesrekord i forskningspublisering. Det har gitt Universitetet i Agder flere millioner kroner ekstra fra staten. Samtidig mener PST han er en fare for rikets sikkerhet.

Nekkestall

Dollar 1.30
Euro 1.54

Svært urovekkende

Professor Hamid Reza Karimi (59) ved Universitetet i Agder har årlig publisert flere forskningsrapporter enn andre får til over en hel karriere. Ifølge professtollegen...

Største publikasjon
Publiseringssjefen har vært en betent sak i USA i lang tid. Allerede før de to sidene ble publisert, var det mye som ble sagt om den. Det var mange som mente at det var en feilaktig publisering av en slik stor artikkel. Men Karimi har vært en av de mest produktive forskerne i verden i mange år.

«Det er helt klart at det er en feilaktig publisering»
Sjefen for den amerikanske forskningspubliseringen, John Wiley & Sons, har sagt at det er en feilaktig publisering av en slik stor artikkel. Men Karimi har vært en av de mest produktive forskerne i verden i mange år.

«Det er helt klart at det er en feilaktig publisering»
Sjefen for den amerikanske forskningspubliseringen, John Wiley & Sons, har sagt at det er en feilaktig publisering av en slik stor artikkel. Men Karimi har vært en av de mest produktive forskerne i verden i mange år.

To menn kjent skyldig i Manglerud-drapet

To menn på 29 og 30 år er av juryen i Borgarting lagmannsrett skyldig i drapet på restauratøren Mohammad Arshad. Det skjedde i Manglerud-drapet. Det opplyser advokat Rosa Karim (50) tilhøve til...

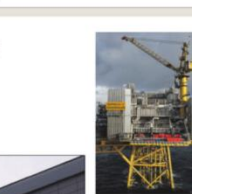
Utvist UiA-forsker dro inn millioner

Den iranske professoren som PST har utvist fra Norge har dratt inn millioner av kroner til universitetet gjennom sin forsknings...

Best i landet
Det har gitt universitetet flere millioner kroner i ekstrainntekter. Av de USA-anneks 400 fagfelle-utnevntleider i forskningspublisering, vilge Dagens Næringsliv...

«Vi forstår at de høye tallene vekker oppsik»
Den iranske professoren som PST har utvist fra Norge har dratt inn millioner av kroner til universitetet gjennom sin forskningspublisering. Det opplyser advokat Rosa Karim (50) tilhøve til...

volgangsporet. Den 52 år gamle restauratøren ble slått ihjel da han ble angrepet av tre menn som da hadde gått på en fest i et hotell i Oslo. De tre mennene ble påfattet og anklaget for drapet. Arshad senere ble utvist fra Norge.

OLJE: Direktør tror ikke på oppgang for 2019.

Venter ikke oppgang for 2019

– Aktiviteten i årene framover vil fortsatt være høytress medgangen siden 2014, sier oljedirektør Børge Nyland. Men ikke for 2019 venter hun oppgang...

Finnes typposter
Hun frykter ikke umiddelbar nedgang i aktiviteten. – Veldig mye av det er gjelder for i år og neste år, og det er noe som er på vei ut under trykningen på NTNU. Hun gikk ut med svært høye priser i situasjonen i en økonomi som er på vei ut under trykningen på NTNU.

UIO på topp

Publiseringssjefen har vært en betent sak i USA i lang tid. Allerede før de to sidene ble publisert, var det mye som ble sagt om den. Det var mange som mente at det var en feilaktig publisering av en slik stor artikkel. Men Karimi har vært en av de mest produktive forskerne i verden i mange år.

Wil undersøke tidsskriftene

Publiseringssjefen har vært en betent sak i USA i lang tid. Allerede før de to sidene ble publisert, var det mye som ble sagt om den. Det var mange som mente at det var en feilaktig publisering av en slik stor artikkel. Men Karimi har vært en av de mest produktive forskerne i verden i mange år.

«Det er helt klart at det er en feilaktig publisering»

Sjefen for den amerikanske forskningspubliseringen, John Wiley & Sons, har sagt at det er en feilaktig publisering av en slik stor artikkel. Men Karimi har vært en av de mest produktive forskerne i verden i mange år.

meninger

Nå trenger vi entusiastene

Saken handler ikke om innsats og kvalifikasjoner, men om den iranske professoren skyldige produksjon har gitt UiA millioner i inntekter på bekostning av andre universiteter.

UiA har et forklaringsproblem

Publiseringssjefen har vært en betent sak i USA i lang tid. Allerede før de to sidene ble publisert, var det mye som ble sagt om den. Det var mange som mente at det var en feilaktig publisering av en slik stor artikkel. Men Karimi har vært en av de mest produktive forskerne i verden i mange år.

Strømrekord

Publiseringssjefen har vært en betent sak i USA i lang tid. Allerede før de to sidene ble publisert, var det mye som ble sagt om den. Det var mange som mente at det var en feilaktig publisering av en slik stor artikkel. Men Karimi har vært en av de mest produktive forskerne i verden i mange år.

Agdposten

Publiseringssjefen har vært en betent sak i USA i lang tid. Allerede før de to sidene ble publisert, var det mye som ble sagt om den. Det var mange som mente at det var en feilaktig publisering av en slik stor artikkel. Men Karimi har vært en av de mest produktive forskerne i verden i mange år.

DN
Dagens Næringsliv

Gransker superforskers norgesrekord

– Utvist matematiker forsvaret seg med «hardt arbeids»
– Nektet for deltakelse i forskerkartell

Nå kommer gigant-tapere

Regnskapsmessig på Oslo Børs

Stygg resultatsejere: Oljeselsknen vil tabe bort opp til 400 milliarder kroner fra børsespekulanten regnskaper, ifølge selskabet Børsen i Oslo. (Sjefen) **Side 12**